

Mayské město Palenque

MEXIKO

Vyrostlo za zlatého věku Mayů uprostřed vlhkých a nehostinných tropických lesů. Podle mýtů zde mělo být místo, kde se slunce každý večer noří do podsvětí.

V prvním tisíciletí našeho letopočtu se na území Guatemala, Belize a jižního Mexika rozkládala říše Mayů. Dovední stavitelé, astronomové, matematici a umělci zanechali desítky měst a náboženských komplexů. K nejimpozantnějším patří mexické Palenque.

Město králů

Město bylo vždy spíše sídlem králů a náboženským centrem než živou metropolí. Bylo založeno počátkem 5. století, ale největší slávu zažilo v 7. – 9. století za vlády dynastie krále Pacala. V dalším století nastal úpadek. Pak lidé město opustili – neví se proč – a na dalších devět století ho pohltil prales.

Z Evropanů sem poprvé zavítal roku 1773 španělský mnich Ordoñez, ale ještě půldruhé stovky let znali ruiny jen dobrodruzi. Hlavní archeologické práce proběhly až v půlce 20. století. Nánosy hlíny a kořeny stromů ukrývaly přes 500 staveb, odkryto zatím bylo jen 34 z nich. Sto metrů za vstupní bránou se na úpatí zarostlého svahu tyčí

Palenque bylo především sídlem králů a náboženským centrem.

nejznámější stavba Palenque, Chrám nápisů. Pyramida vysoká 23 m má 8 stupňů a k vlastnímu chrámu na vrcholu vede 69 schodů. Pyramidu proslavil v roce 1955 nález hrobky krále Pacala. Ve vstupní chodbě do pohřební komory se sarkofágem byly nalezeny kostry obětí, které měly králi sloužit na cestě do podsvětí a nádoby se šperky a předměty denní potřeby. Tělo krále bylo ověšeno klenoty a obličej kryla maska z jadeitových plátek.

Pacal zemřel roku 693 a na trůnu ho nahradil syn Chan-Balum. Z města učinil středisko náboženství, umění a vědy. Chan-

Balumovi se přisuzují i stavby tzv. Křížového komplexu. Největší je křížová pyramida, známá hieroglyfickými záznamy a reliéfy rituálních obětních obřadů. Protější pyramida slunce je malá, avšak zachovalá s ornamentálním hřebenem na střeše chrámu.

Návštěvníci z hvězd

Palenque a krále Pacala proslavil v 70. letech minulého století Erich von Däniken. Všiml si reliéfu na desce kryjící sarkofág. Je na ní zobrazen král Pacal v podivné pozici, která připomíná osobu sedící na motocyklu, na hlavě má přilbu, v ruce drží ja-

kési páky. Jako by řídil kosmickou loď. I když výklad lze hledat spíše v náboženské symbolice Mayů, Däniken podnítl zájem o historii Střední Ameriky.

Starí Mayové měli k hvězdám blízko. Podle kosmologie, základu jejich náboženství, pochází národ Mayů ze souhvězdí Plejád. Pohyb Slunce a dalších těles určoval chod celé společnosti. K astronomickým pozorováním sloužily observatoře, jedna je součástí další významné stavby, „paláce východního dvora“. Z něho je vidět i slunce zapadající přesně za chrámem nápisů při zimním slunovratu.

Informace

Palenque leží v jihomexickém státě Chiapas, poblíž guatemalských hranic. Archeologický areál je od stejnojmenného města vzdálený asi 7 km. Národní park o ploše necelých 18 km² byl založen v roce 1981, do seznamu památek světového dědictví UNESCO bylo Palenque zapsáno v roce 1987. Areál je otevřen denně od 8 do 17 hodin, vstupné je 38 pesos (asi 4 USD) plus 10 pesos se platí za vstup do národního parku.

Památky obklopuje bujný prales.

FOTO: MICHAL ČERNÝ

Pralesní park

Areál je součástí NP Palenque se zbytky původní tropické přírody. Od areálu lze jít po bahnitě stezce příkrým údolím říčky Otolum, která tvoří kaskádu s malými vodopády. Cesta vede pod příkrovem pralesa, kolem létají motýli, na kmenech sedí baziliši, z korun se ozývá křik papoušků a ve větvích řádí akrobaté chápani a vřeštani. Občas se z porostu vynořují zdi dosud neodkrytých staveb. ■

MICHAL ČERNÝ